

COLECȚIA SECȚIEI DE ARTĂ A MUZEULUI ȚĂRII CRIȘURILOR DIN ORADEA – PROCESUL DE AMBALARE ȘI TRANSPORT AL PATRIMONIULUI SPECIFIC DE LA VECHIUL LA NOUL SEDIU

SZILÁGYI MÁRIA ILDIKÓ*

THE COLLECTION OF THE ART OF THE ȚĂRII CRIȘURILOR MUSEUM IN
ORADEA – THE PROCESS OF PACKAGING AND TRANSPORTING THE SECIFIC
PATRIMONY FROM THE OLD TO THE NEW RESIDENCE

The following discourse has set to register and inform about the given experience in theoretichal and practical approach, regarding the relocation of the The Art Section of the Crișurilor County Museum. The document is purposed as the experience noted preliminary which pertains to the employees of the Art Section, in regard to the relocation of the collection in the new establishment. The document is also purposed in regard of setting information, suggestions, experience to other institutions in similar or future likewise situation.

Keywords: relocation, new establishment, transport, art section, collection.

După o perioadă îndelungată de ambalare și pregătire în vederea mutării în noul sediu, Muzeul Țării Crișurilor din Oradea a ajuns la faza concretă de a se muta. Această mutare a început în luna martie a anului 2018 și s-a terminat în luna august, deci, în această perioadă s-a mutat în totalitate Muzeul Țării Crișurilor în noua locație.

Prima fază a fost transportul colecțiilor Secției de Etnografie, ale Secției de Științele Naturii, ale Secției de Artă iar la urmă ale Secțiilor de Istorie și Arheologie.

Mutarea colecțiilor a fost făcută de o firmă specializată în domeniul transportului obiectelor muzeale, care a făcut o muncă fantastică, imensă, perfectă, corectă din toate punctele de vedere. Mutarea colecțiilor s-a făcut treptat, astfel încât s-au mutat secțiile care erau la nivelul superior, adică la etajul II, de aici s-a mutat Secția de Etnografie și Secția de Științele Naturii, după care urma mutarea etajului I, adică Secția de Artă, iar la urmă s-au mutat Secțiile de Istorie și Arheologie care se aflau la parter. La transportul colecțiilor au fost folosite foarte multe cărucioare speciale, burete, lăzi de lemn și multe

*Muzeul Țării Crișurilor, ildikoszilagyi@yahoo.com

altele. Ideea mutării a fost aceea de a scoate obiectele ambalate din depozite, după aceea urma căratul lucrărilor de la nivelul II sau I jos la parter și la urmă încărcarea mașinilor de transport cu obiectele. Unde era nevoie o ambalare specială, acest lucru era făcut de firma respectivă. În general au lucrat cu 3 sau maxim 4 camioane. După ce au fost încărcate și sigilate toate mașinile, urma transportul în convoi cu jandarmeria locală. La destinație, adică la noua locație urma descărcarea camioanelor și căratul obiectelor la depozitele pregătite pentru recepție. Pentru toate fazele mutării lucra o echipă foarte bine instruită.

După mutarea tuturor colecțiilor urma mutarea laboratoarelor, birourilor și a întregului muzeu care s-a făcut cu o altă firmă de transport.

Mutarea Secției de Artă

Secția de Artă, care la ora actuală numără 12677 de obiecte, s-a mutat cu colecțiile de pictură, grafică, artă decorativă și sculptură în luna mai al anului 2018. Vremea caldă dar nu excesiv, fără precipitații, a fost ideală pentru tranferul patrimoniului la noul sediu.

La această mutare au participat, în primul rând firma specializată pentru mutarea colecției, mai precis Transglobus Art Services din București, și totodată angajații secției de artă: domnul Aurel Roșu, Șef Secție Artă, conservatorul și gestionarul colecției de artă Szilágyi Ildikó, muzeografa dr. Ana Martin, cercetător științific și responsabilă pe colecția de gravură și grafica interbelică, muzeografa dr. Agata Chifor, responsabilă pe colecția de pictură universală, muzeografa Milena Pop, responsabilă pe colecția de pictură și grafică contemporană, muzeograful Cornel Abrudan, responsabil pe colecția de artă decorativă, muzeograful Cosmin Durgheu, responsabil pe colecția de sculptură, muzeograful David Indig, responsabil pe colecția de ex libris, restauratorul de pictură Florian Heredea și nu în ultimul rând supraveghetoarele secției de artă Elena Avram, Daniela Blidar, Sanda Buboii, Doina Nicoară, Florica Petrica și Niculina Ștef.

Această muncă de echipă a fost îndrumată de către domnul Aurel Roșu, Șef Secție Artă. Toată echipa a fost instruită și îndrumată în această privință.

Transportarea unor colecții implică întotdeauna un factor de risc prin modul în care se manipulează, se poziționează obiectul, datorită naturii materialelor folosite, vibrațiilor, trepidațiilor și șocurilor. Numeroase reguli și măsuri preconizate în acest sens încearcă să pună bunurile culturale la adăpost

de efectele deteriorante care ar putea surveni în timpul operației. Cunoașterea lor este esențială pentru starea bunurilor deși multe depind de atenția cu care acestea sunt efectuate. Una din regulile cardinale ale desfășurării corecte a operațiunilor respective impune nu numai intruirea temeinică a persoanelor implicate dar și atenta lor supraveghere¹.

Prima colecție cu care s-a început mutarea secției de artă a fost colecția de sculptură, din data de 14 mai 2018, care a fost cea mai grea din toate punctele de vedere. În primul rând, datorită faptului că erau voluminoase, aveau greutate foarte mare, totodată erau de mai multe feluri privind tehnica lor de execuție. Colecția de sculptură la ora actuală numără 321 de obiecte, acestea fiind din alamă, aliaj de zinc galvanizat, aluminiu turnat, bronz, ceramică, ciment, fier, gips, granit, lemn, marmură, metal, piatră, plumb, porțelan, tablă bătută (martelată), tablă ștanțată din aramă, teracotă, tuf vulcanic și zamac.² La obiectele fragile s-a folosit cu predilecție polistiren expandat și o mare cantitate de folii cu bule de aer, cu care s-a învelit de jur împrejur lucrarea. Acest procedeu reduce din rigiditate, imprimând totodată un procent de elasticitate care mărește siguranța piesei. La obiectele cu fragilitate și sensibilitate crescută s-au folosit folie cu bule, totodată și cutii tapetate cu polistiren expandat, tot în scopul unei mai bune protejări³. Pentru mutarea colecției au folosit cărucioare speciale. Era o muncă foarte grea coborârea obiectelor de la etajul I, pentru că sediul vechi nu avea lift, totodată era mult mai ușor la sediul nou urcarea obiectelor la etajul II cu liftul de marfă. La ieșire din depozit au fost semnalate pe listă toate sculpturile scoase, iar la intrare în sălile de depozitare la noul sediu toate acestea au fost bifate. Pentru siguranță întotdeauna au fost semnalate aceste obiecte pe două liste, adică de către conservatorul respectiv de către muzeograful pe colecție cu ajutorul supraveghetoarelor secției. Prima listă, cea pregătită de dinainte de mutare a fost scoasă la imprimantă, pe această listă a fost încercuită lucrarea scoasă din depozit, iar cealaltă listă a fost scrisă într-un caiet, aici s-a notat doar codul cutiei, ambalajului, pachetului, coletului. La colecția de sculptură nu s-a folosit

¹ Aurel Moldoveanu, *Conservarea preventivă a Bunurilor Culturale*, Ministerul Culturii, Centrul de pregătire și formare a personalului din instituțiile de cultură, București, 1999, p. 204-205.

² Szilágyi Mária Ildikó, Vasile Sarca, *Pregătirea colecției de Sculptură a Secției de Artă din cadrul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea în vederea mutării într-un nou sediu. Considerații asupra procesului de ambalare (IV)*, în *Biharea*, XXXIX, 2012, p.277-278

³ *Ibidem*, p.280

nici o codificare, ci s-a notat numărul de inventar al obiectului. Pe ambalajul fiecărei lucrări a fost trecut numărul de inventar, autorul și titlul lucrării cu starea de conservare (în cazuri cu probleme, sau deteriorări).

Lista cu lucrările de sculptură:

Nr. INV.	DENUMIREA OBIECTULUI		Starea de conservare
	A U T O R	TITLUL LUCRĂRII	
S.1	MUREAU FRANCOIS	Fin de journée	bună
S.2	CARRIER-BELEUSSE ALBERT ERNEST	Dansul	bună
S.3	CLODION CLAUDE MICHEL	Două bacante dansând	bună
	...		

etc.

De dimineața de la ora 9 și până seara la ora 8, în timp de 3 zile au fost transportate toate obiectele de sculptură ale secției de artă.

În data de 16 mai 2018, după mutarea colecției de sculptură s-a trecut la mutarea mobilierului din colecția de artă decorativă a secției, adică transportul următoarelor obiecte: oglinzi, comode bufet, tabernacole, lăzi Cassone, console, canapele, fotolii, scaune și altele. Obiectele au fost ambalate în netex și folie cu bule de aer, spre a le proteja de șocuri mecanice⁴. Cele mai mari gânduri ne-a pus transportul oglinzilor vieneze. Dar cu ambalare specială: folie cu bule, polistiren expandat, carton ondulat, cartoane, burete s-a rezolvat și această lucruri și obiectele au ajuns la destinație fără probleme.

După cum se vede din tabelul de mai jos, fiecare mobilier, după ambalare, a primit o codificare ca să fie mai ușor semnalarea lor pe listă. De exemplu, Baba / Mob.1 înseamnă mobilierul 1 care este oglindă veneză cu număr de inventar inv.D.61 din Sala Baba, sau Hora / Mob. 2 înseamnă mobilierul 2

⁴ Idem, *Pregătirea colecției de Artă Decorativă a Secției de Artă din cadrul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea în vederea mutării într-un nou sediu. Considerații asupra procesului de ambalare (II)*, în *Biharea*, XXXIV-XXXVI, 2007-2009, Oradea, 2011, p.243

care este un fotoliu cu număr de inventar inv.D.291 din Sala Hora.

Lista cu mobilier din Sala Baba:

Baba / Mob.1 : inv.D.61 Oglindă vienez – partea de sus (oglinđa)

Baba / Mob.2 : inv.D.61 Oglindă vienez – partea de jos (suportul oglinzii)

Baba / Mob.3 : inv.D.860 Stelaj

...
etc.

Lista cu mobilier din Sala Hora:

Hora / Mob. 1 : inv.D.290 - Fotoliu

Hora / Mob. 2 : inv.D.291 - Fotoliu

Hora / Mob. 3 : inv.D.294 - Scaun

...
etc.

Din data de 17 mai 2018 a început transportul colecției de pictură, care la ora actuală numără 1144 de picturi. Tablourile fiind ambalate în cutii, nu era nici o problemă la transportul lor. Pentru lucrările de pictură supradimensionate, la care nu s-a pretat confecționarea de cutii, au fost utilizate doar folii cu bule de aer și carton ondulat.⁵ Tablourile de dimensiuni foarte mari trebuiau manevrate cu mare atenție, aceste lucrări n-au încăput în liftul de marfă, ele trebuiau duse pe scările principale ale sediului nou.

La colecția de pictură, la cutii s-a folosit codificarea cu denumire PACHET 1, PACHET 2, PACHET 3 și așa mai departe, la care se știa exact care erau lucrările introduse. De exemplu, PACHETUL 1 conține două tablouri din colecția de pictură cu inventarele inv.P.82 și inv.P.410. Pe fiecare pachet de cutie a fost trecută următoarele: numărul de inventar, autorul, titlul lucrării,

⁵ Idem, *Pregătirea colecției de Pictură a Secției de Artă din cadrul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea în vederea mutării într-un nou sediu. Considerații asupra procesului de ambalare*, în *Biharea*, XXXI/XXXIII, 2004-2006, Oradea, 2009, p.341

dimensiunea acesteia, dacă provine din expoziție sau din depozit, cărei școli îi aparține (artă românească contemporană, artă românească interbelică sau artă universală), locul exact de unde s-a ridicat lucrarea, starea de conservare a lucrării respectiv locul unde se depozitează lucrarea după ambalare⁶.

Lista cu pachetele de pictură:

PACHET 1 : inv.P.82, inv.P.410

PACHET 2: inv.P.603, inv.P.900

PACHET 3: inv.P.409, inv.P.35

...

etc.

Astfel au fost transportate aprox. 900 de pachete de pictură.

La transportul colecției de artă decorativă, care la ora actuală numără 839 de obiecte, în afara mobilierelor, toate lucrări erau ambalate în cutii. Aceste obiecte, după tehnica lor de execuție se poate clasifica astfel: lemn, sticlă, porțelan, ceramică, faianță, teracotă, gresie, șamotă, ghips, argint, bronz, cupru, metal, aramă, fier forjat, tapiserii, covoare, broderii⁷. La obiectele fragile s-a folosit cu predilecție polistiren expandat și o mare cantitate de folii cu bule de aer. La cutii s-au folosit așa numite separatoare de obiecte confecționate din polistiren expandat, așezându-se deasupra, după un rând de obiecte ambalate, un rând de polistiren, operațiunea continuând până la umplerea cutiei. Pe fiecare cutie s-a notat pe exterior conținutul acesteia materialul din care au fost confecționate obiectele, locul exact de depozitare a obiectului dinainte de a fi ambalat, (depozit/expoziție), starea de fragilitate⁸. Codificarea cutiilor la colecția de artă decorativă a fost următoarea: CUTIA 1, CUTIA 2, CUTIA 3 și așa mai departe. De exemplu, CUTIA 2 conține obiectele de artă decorativă cu următoarele numere de inventar: inv.D.862, inv.D.861, inv.D.865, inv.D.866.

Lista de cutii cu obiecte de artă decorativă:

CUTIA 1 : inv.D.867

⁶ *Ibidem*, p.343

⁷ *Idem*, *Pregătirea colecției de Artă Decorativă ...*, p.239

⁸ *Ibidem*, p.242

CUTIA 2: inv.D.862, inv.D.861, inv.D.865, inv.D.866

CUTIA 3: inv.D.859, inv.D.858

...
etc.

În acest fel au fost transportate aprox. 180 de cutii cu lucrări de artă decorativă. Dar totodată acestei colecții aparține și colecția de tapiserii care au fost ambalate în netex. În data de 22 mai 2018 au fost transportate toate tapiseriile din colecție care numără peste 100 buc.

Lista cu colecția de TAPISERII:

Nr.crt.	Nr.inv. – DENUMIRE (Autor – Titlul lucrării)
1	Inv.D.85 - NICODIM ARIANA – <i>Pești</i>
2	Inv.D.86 - PANA ELENA – <i>Dans</i>
3	Inv.D.87 - PANA ELENA – <i>Păsări</i>
	...

etc.

Colecția de grafică, care la ora actuală numără 10373 de obiecte, a fost transportată în data de 23 mai 2018. Din această colecție de grafică, mare parte este colecția de ex libris și grafica mică, în număr de 7614 bucăți⁹. Mare parte a colecției de grafică a fost transportată în cutii de lemn, în care erau depozitate. Cutiile au fost căptușite cu polistiren expandat, lucrările au fost despărțite cu hârtie neacidă, totodată așa s-a procedat ca să fie umplute cutiile cu polistiren în așa fel încât să nu aibă joc lucrările, adică, să nu aibă posibilitate de a se îndoi. Transportul a fost în poziția verticală, adică poziția lucrărilor întinse.

La colecția de grafică s-a folosit codificarea COLET 01, COLET 02, COLET 03 și așa mai departe. De exemplu, COLETUL 01 conține 16 lucrări de grafică interbelică cu următoarele numere de inventar: inv.Gr.824, inv. Gr.1110, inv.Gr.1113, inv.Gr.1116, inv.Gr.1372, inv.Gr.1472, inv.Gr.1474, inv.

⁹ Idem, *Pregătirea colecției de Grafică a Secției de Artă din cadrul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea în vederea mutării într-un nou sediu. Considerații asupra procesului de ambalare (III). Statistica expozițiilor organizate de Secția de Artă din 2006 până în prezent*, în Biharea, XXXVII, 2010, Oradea, 2011, p.200

Gr.1475, inv.Gr.1486, inv.Gr.1512, inv.Gr.1513, inv.Gr.1528, inv.Gr.3807, inv.Gr.3808, inv.Gr.3809, inv.Gr.3810.

COLET 01 : GRAFICA INTERBELICĂ - LADA 1 – total: 16 buc.

Inv.Gr.

824	1113	1372	1474									
1110	1116	1472	1475	1486	1512	1513	1528	3807	3808	3809	3810	

COLET 02 : GRAFICA INTERBELICĂ - LADA 2 – total: 32 buc.

Inv.Gr.

4321	4325	4329	5052	5055	5058	5061	5064					
4322	4326	4330	5053	5056	5059	5062	5065	5067	5069	5071	5073	
4324	4327	4331	5054	5057	5060	5063	5066	5068	5070	5072	5074	

COLET 03 : GRAFICA INTERBELICĂ - LADA 3 – total: 9 buc.

Inv.Gr.

666	750	1151	1256	1282	1467	1531	1543	1546				
-----	-----	------	------	------	------	------	------	------	--	--	--	--

etc.

Astfel au fost transportate aprox. 90 de colete cu lucrări de grafică.

La colecția de ex libris și grafică mică s-a folosit codificarea COLET 001, COLET 002, COLET 003 și așa mai departe. De exemplu COLETUL 001 conține Ex Libris UNGARIA (numele artiștilor începând cu litera M – până la litera Z) – 363 buc. cu următoarele numere de inventar: inv.Gr.2199, inv.Gr.2203, inv.Gr.2205, ... , inv.Gr.9493.

Nr. crt.	Numărul cutiei de Ex Libris COLET de la 001 – ...	Conținutul COLETELOR de Ex Libris
1	COLET 001	Ex Libris UNGARIA (M – Z) – total: 363 buc.
2	COLET 002	Ex Libris Spania – Portugalia – Brazilia – Argentina – total: 61 buc.

3	COLET 003	Ex Libris RS CEHOSLOVACIA – total: 343 buc.
	...	

etc.

ANEXĂ la COLET 001 : Ex Libris UNGARIA (M – Z) – 363

buc.

Inv.Gr.

2199	4488	4707	4884	5283	6395	8048	8473	8558	8893
2203	4489	4726	4888	5295	6399	8050	8474	8560	8894
2205	4492	4729	4902	5311	6401	8052	8476	8561	8896
2289	4506	4734	4906	5320	6405	8058	8477	8562	8897
2721	4507	4738	4907	5335	6406	8059	8495	8563	8898
2722	4513	4739	4908	5351	6409	8060	8496	8568	8900
2726	4527	4741	4909	5352	6411	8062	8497	8569	8901
2727	4532	4742	4910	5360	6413	8085	8498	8570	8902
2736	4537	4744	4911	5363	6416	8094	8499	8854	8903
2737	4542	4747	4912	5399	6417	8097	8500	8859	8904
2739	4545	4752	4913	5412	6418	8101	8501	8860	8906
2725	4546	4755	4914	5476	6426	8103	8502	8861	8953
3707	4547	4757	4915	5636	6934	8113	8504	8862	8954
3716	4548	4769	4916	5647	6936	8114	8507	8863	8955
3732	4555	4774	4921	5648	7175	8119	8508	8865	8958
3737	4558	4779	4924	5649	7176	8122	8510	8866	8960
3741	4561	4781	4928	5650	7188	8123	8512	8867	8965
3747	4585	4785	4929	5651	7206	8124	8513	8869	8966
3766	4587	4789	4935	5683	7218	8132	8515	8870	8972
3772	4588	4791	4943	5707	7219	8343	8516	8871	8973
3779	4591	4795	4945	5709	7221	8358	8517	8872	8974
3826	4597	4805	4955	5829	7225	8360	8518	8873	8975
3898	4605	4815	4998	5831	7231	8361	8519	8874	8977
3914	4614	4825	5204	5833	7233	8375	8520	8877	8981
3980	4629	4826	5208	5836	7234	8376	8521	8881	8982
3988	4631	4834	5214	6004	7235	8377	8522	8882	9467
4073	4633	4836	5215	6006	7237	8378	8523	8883	9473
4141	4637	4841	5216	6011	7238	8380	8524	8884	9477
4145	4657	4843	5219	6015	7316	8381	8525	8885	9478
4247	4659	4844	5241	6024	7318	8382	8526	8886	9479
4252	4686	4848	5242	6258	7991	8383	8527	8887	9480
4253	4687	4854	5255	6267	7995	8384	8553	8888	9481
4414	4691	4855	5259	6268	7999	8385	8554	8889	9482
4417	4692	4865	5266	6359	8008	8470	8555	8890	9492
4439	4702	4867	5267	6389	8040	8471	8556	8891	9493
4442	4704	4868	5281	6390	8044	8472	8557	8892	
4469	4706	4880	5282						

Astfel au fost transportate aprox. 30 de colete cu lucrări de ex libris și grafică mică.

Ultima zi de mutare a colecției a fost data de 24 mai 2018. În această zi au fost mutate mobilierele din colecție care se aflau în biroul secției de artă. În totalitate au fost transportate aprox. 100 de obiecte de mobilier aparținând colecției de artă decorativă.

Deocamdată, obiectele nu au fost despachetate în noul sediu al Muzeului Țării Crișurilor întrucât secția de artă nu are încă mobilier de depozitare.

După 50 de ani în care Muzeul Țării Crișurilor a funcționat în Palatul Episcopal Romano-Catolic din Oradea, s-a mutat la noul sediu, cel oferit de către clădirea fostei divizii a Armatei Române (clădire ridicată în anii 1897-98 și îndeplinind funcții militare până la momentul cedării acesteia ca sediu al noului muzeu)¹⁰.

Comunicarea de față și-a propus să consemneze și să transmită acele experiențe de ordin teoretic și practic acumulate de personalul Secției de Artă a Muzeului Țării Crișurilor din Oradea cu prilejul mutării colecției, în vederea transmiterii de idei, sugestii, și experiențe unor instituții similar aflate sau care s-ar putea afla într-o situație similară.

¹⁰ Idem, *Pregătirea colecției de pictură ...*, p.337

Foto 1 a și b – Scoaterea obiectelor muzeale din depozitele secției de artă (sediul vechi)

Foto 2 a și b – Cărarea obiectelor de la etajul I. la parter (sediul vechi)

Foto 3 a și b – Aranjarea
obiectelor ajunse la parter înainte
de a le introduce în camioane
(sediul vechi)

Foto 4 a și b – Încărcarea camioanelor cu obiectele muzeale (sediul vechi)

Foto 5 a și b – Descărcarea camioanelor la
liftul de marfă (sediul nou)

Foto 6 a și b – Cărarea obiectelor din liftul de marfă în sălile de depozitare (sediul nou)

Foto 7 a și b – Săli de depozitare cu obiectele muzeale ale secției de artă (sediul nou)